

2.4.6. Volby

Ve všech správních obvodech se zvýšila volební účast při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006 proti roku 2002 v průměru o 5,8 procentního bodu. Jsou to zároveň i volby s nejvyšší účastí voličů a mezi správními obvody existují výraznější rozdíly. Dvoutřetinová volební účast do PSP ČR v Královéhradeckém kraji kontrastuje s poloviční účastí při volbách do obecních zastupitelstev a třetinovou do krajských zastupitelstev.

Samostatnou kapitolu věnovanou sociálnímu vývoji uzavírá pohled na změny a regionální rozdíly ve volební účasti a výsledcích voleb, které proběhly v letech 2000 – 2006. Vzhledem k odlišné územní organizaci, resp. specifickému postavení nejsou předmětem této analýzy volby do Senátu Parlamentu ČR, Referendum o přistoupení ČR k EU, ani volby do Evropského parlamentu, které se ve sledovaném období rovněž konaly.

Údaje o volební účasti dokumentují, že v České republice přikládají občané největší význam **volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR** (zkráceně PSP ČR). Při posledních volbách, které proběhly ve dnech 2. – 3. června 2006, byla v kraji zaznamenána o 5,8 procentního bodu vyšší účast voličů ve srovnání s předchozími volbami (14. – 15. června 2002). Pořadí mezi kraji se však snížilo, když v roce 2002 byla v kraji třetí nejvyšší volební účast a v roce 2006 již pátá. Stejně tomu tak bylo i v jednotlivých správních obvodech, z toho v šesti byl nárůst vyšší než průměr kraje. V roce 2006 se projevila vyšší volební účast proti předchozím volbám nejvíce ve správních obvodech Nová Paka (o 8,6 procentního bodu) a Nové Město nad Metují (o 7,2 procentního bodu) a naopak nejnižší byl nárůst v SO ORP Nový Bydžov (o 1,5 procentního bodu) a Dobruška (o 4,3 procentního bodu).

Mezi správními obvody ORP v kraji se dlouhodobě projevuje nejvyšší účast při volbách do PSP ČR v SO ORP Dobruška a Nové Město nad Metují, naopak nejméně voličů, kteří se účastní voleb je v SO ORP Broumov, Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř. Následující tabulka dává přehled o výsledcích podle vybraných volebních stran.

Tab. 2.4.6.1. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

	Účast voličů (%)		Podíl hlasů pro vybrané volební strany z celkového počtu hlasů (%)									
			ODS		ČSSD		KSČM		KDU-ČSL ¹⁾		SZ	
	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006
Královéhradecký kraj	60,8	66,7	26,6	37,7	27,5	30,1	16,1	11,5	14,5	6,7	2,3	6,7
v tom správní obvody:												
Broumov	53,5	60,1	22,9	31,7	29,8	33,3	18,8	13,7	12,2	6,4	1,8	5,0
Dobruška	65,9	70,2	21,7	32,8	25,5	29,9	14,5	10,7	21,2	12,3	1,9	5,7
Dvůr Králové n. L.	55,8	62,5	26,1	38,5	26,3	30,0	18,3	12,3	12,8	5,0	2,8	6,8
Hořice	61,7	67,2	25,9	36,2	28,4	30,5	16,9	12,6	13,1	5,2	2,6	6,5
Hradec Králové	63,6	69,7	27,6	40,1	29,6	29,9	15,5	11,2	13,9	5,7	2,1	6,9
Jaroměř	55,9	61,4	24,2	34,5	28,1	31,8	17,9	12,0	13,4	6,2	2,4	6,6
Jičín	58,4	63,7	25,1	36,2	28,1	31,9	18,6	13,3	12,0	5,4	2,3	6,0
Kostelec nad Orlicí	62,3	67,9	24,5	33,8	27,2	31,5	20,5	14,9	12,2	5,5	1,9	6,9
Náchod	61,2	67,8	29,2	39,3	24,4	27,7	11,0	8,3	19,6	11,3	2,0	6,3
Nová Paka	59,3	67,9	24,9	39,3	27,7	30,0	15,0	10,0	16,2	7,2	2,3	6,8
Nové Město nad Metují	63,4	70,5	27,0	38,3	24,4	27,6	10,9	8,5	21,2	11,1	1,9	6,7
Nový Bydžov	60,7	62,1	23,2	30,9	29,0	35,4	20,7	15,6	9,8	5,1	1,9	5,6
Rychnov nad Kněžnou	60,2	67,0	25,3	34,1	26,5	30,9	15,6	11,6	15,7	8,5	2,1	6,6
Trutnov	58,9	64,1	27,2	38,5	26,9	30,0	17,5	12,0	12,5	4,9	2,5	7,5
Vrchlabí	62,2	67,5	30,0	40,8	25,4	27,8	16,0	10,8	12,7	4,5	4,0	8,0

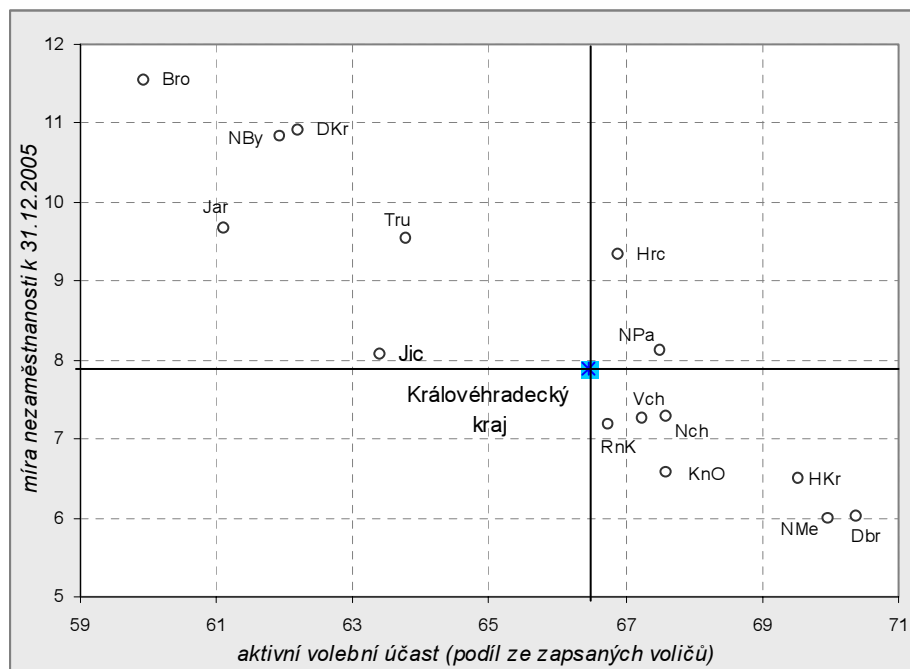
¹⁾ v roce 2002 koalice KDU-ČSL, US-DEU

Přesnější hodnocení přináší srovnání aktivní účasti, která zohledňuje odevzdané platné hlasy a tím je nepatrně nižší než výše uvedená volební účast. V následující tabulce je možné porovnat výsledky samotných voleb v roce 2006 i s mírou nezaměstnanosti. Podíl voličů, kteří odevzdali platné hlasy je v členění podle správních obvodů značně rozdílný. Rozpětí činí téměř 11 procentních bodů.

Tab. 2.4.6.2. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2006

Název ORP	Odevzdané platné hlasy celkem	Podíl na zapsaných voličích (%) - aktivní účast	z toho podíl na hlasech celkem podle volebních stran (%)					Míra nezaměstnanosti (%) k 31.12.2005
			ODS	ČSSD	KSČM	KDU-ČSL	SZ	
Královéhradecký kraj	295 931	66,45	37,66	30,14	11,52	6,72	6,69	7,88
v tom správní obvody:								
Broumov	8 298	59,93	31,71	33,35	13,68	6,42	4,95	11,55
Dobruška	11 191	69,96	32,76	29,94	10,72	12,28	5,75	6,00
Dvůr Králové nad Labem	13 743	62,19	38,50	30,04	12,34	4,98	6,79	10,90
Hořice	9 817	66,88	36,18	30,46	12,63	5,16	6,53	9,33
Hradec Králové	81 365	69,53	40,12	29,94	11,24	5,74	6,93	6,50
Jaroměř	9 433	61,12	34,51	31,75	11,97	6,20	6,57	9,66
Jičín	24 716	63,40	36,15	31,88	13,29	5,38	5,96	8,08
Kostelec nad Orlicí	13 213	67,60	33,81	31,47	14,95	5,49	6,90	6,56
Náchod	33 501	67,60	39,29	27,72	8,29	11,32	6,30	7,29
Nová Paka	7 265	67,51	39,28	30,01	10,02	7,19	6,79	8,11
Nové Město nad Metují	8 120	70,38	38,33	27,56	8,55	11,13	6,69	6,00
Nový Bydžov	8 438	61,94	30,87	35,42	15,62	5,08	5,64	10,82
Rychnov nad Kněžnou	17 980	66,74	34,11	30,87	11,62	8,46	6,59	7,18
Trutnov	33 506	63,79	38,49	30,03	12,00	4,86	7,51	9,54
Vrchlabí	15 345	67,24	40,79	27,79	10,80	4,45	7,99	7,26

Zajímavé srovnání nabízí grafické znázornění polohy jednotlivých správních obvodů z hlediska volební účasti a míry nezaměstnanosti. Vidíme zde zřetelnou nepřímou závislost mezi hodnotami obou ukazatelů. Vyšší nezaměstnanost a s ní spojená sociální nejistota obyvatel v SO ORP Broumov, Nový Bydžov, Dvůr Králové nad Labem a dále i Jaroměř a Trutnov tlumí zájem potenciálních voličů spolurozhodovat o politickém dění.

Graf 18 Účast ve volbách do PS Parlamentu ČR 2006 a míra nezaměstnanosti

V roce 2006 došlo proti roku 2002 k nezanedbatelnému nárůstu účasti voličů. Zvýšení zájmu o účast ve volbách podle jednotlivých správních obvodů ORP dokumentuje následující tabulka s uvedením změn ukazatelů v předchozí tabulce proti volbám v roce 2002. Ve všech správních obvodech se zvýšila volební účast i podíl hlasů přidělených parlamentním stranám. Shodný vývoj byl zaznamenán i u podílu hlasů vybraných volebních stran, ať již s přírůstkem, či úbytkem podílu hlasů.

Tab. 2.4.6.3. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR - rozdíl roku 2006 proti 2002

procentní body

Název ORP	Rozdíl podílu na zapsaných voličích - aktivní účast	Strany zvolené do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR	rozdíl podílů na hlasech celkem podle volebních stran					Rozdíl míry nezaměstnanosti k 31.12. 2006 - 2002
			ODS	ČSSD	KSČM	KDU-ČSL US-DEU	SZ	
Královéhradecký kraj	6,94	7,83	10,43	0,45	-4,66	-3,80	3,63	1,39
v tom správní obvody:								
Broumov	6,69	6,35	8,78	3,59	-5,16	-5,24	3,17	2,44
Dobruška	4,23	8,51	11,07	4,43	-3,80	-8,45	3,84	1,29
Dvůr Králové nad Labem	6,68	9,06	12,36	3,70	-5,92	-7,50	3,99	4,11
Hořice	5,58	6,71	10,32	2,08	-4,25	-7,64	3,89	4,03
Hradec Králové	6,25	7,36	12,49	0,32	-4,23	-7,79	4,83	0,54
Jaroměř	5,56	7,30	10,26	3,63	-5,94	-5,29	4,20	3,45
Jičín	5,36	8,93	11,09	3,75	-5,29	-6,30	3,61	1,97
Kostelec nad Orlicí	5,48	8,30	9,32	4,32	-5,52	-6,40	5,02	1,19
Náchod	6,68	8,71	10,05	3,37	-2,75	-7,81	4,32	2,27
Nová Paka	8,43	9,54	14,39	2,35	-5,01	-8,70	4,51	1,76
Nové Město nad Metují	7,22	8,76	11,31	3,21	-2,34	-9,61	4,75	1,92
Nový Bydžov	2,19	9,97	7,70	6,44	-5,11	-4,48	3,72	1,32
Rychnov nad Kněžnou	6,82	8,45	8,78	4,33	-4,00	-6,81	4,54	1,98
Trutnov	5,25	8,74	11,31	3,09	-5,51	-7,05	4,98	0,91
Vrchlabí	5,47	7,70	10,83	2,38	-5,21	-7,34	4,00	1,54

1) - v roce 2002 kandidovala koalice KDU-ČSL a US-DEU - stala se parlamentní stranou

- v roce 2006 kandidovaly KDU-ČSL a US-DEU samostatně, pro porovnání použit součet hlasů obou stran

Volby do zastupitelstev obcí provází na rozdíl od voleb do PSP ČR poněkud nižší a mírně klesající zájem voličů. Z jednotlivých správních obvodů byla vyšší účast proti předchozím volbám jen v SO ORP Hradec Králové a Kostelec nad Orlicí.

Tab. 2.4.6.4. Volby do zastupitelstev obcí

	Účast voličů (%)		Podíl hlasů pro vybrané volební strany z celkového počtu hlasů (%)											
			ODS		ČSSD		KSČM		KDU-ČSL		NK ¹⁾		SNK ²⁾	
	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006
Královéhradecký kraj	50,7	50,0	22,4	28,8	11,6	11,4	11,6	9,8	9,2	7,2	3,0	2,5	16,3	16,7
v tom správní obvody:														
Broumov	54,4	49,4	12,1	16,8	18,4	14,2	6,9	6,4	9,1	10,2	1,1	0,5	43,1	31,1
Dobruška	61,0	60,7	16,3	17,2	9,1	10,6	13,6	9,1	19,3	18,3	5,9	5,4	24,0	23,2
Dvůr Králové n. L.	51,3	48,6	15,9	21,3	9,3	10,8	8,9	8,3	1,8	4,6	3,4	2,7	40,2	17,2
Hořice	58,7	56,5	21,0	19,8	10,1	9,1	9,6	7,3	4,3	3,1	8,7	9,7	29,8	17,3
Hradec Králové	44,1	46,2	27,4	38,9	13,5	14,0	13,7	11,7	8,1	6,3	2,7	2,3	6,3	5,8
Jaroměř	47,2	45,0	14,6	17,0	15,8	8,9	9,7	8,1	0,3	0,2	0,7	0,1	24,6	19,8
Jičín	56,1	53,4	19,2	24,7	8,7	9,2	9,5	7,1	12,0	7,9	9,2	8,1	27,8	29,8
Kostelec nad Orlicí	54,7	54,9	30,2	27,7	9,1	5,8	20,3	16,4	4,2	4,7	4,0	1,9	10,7	11,7
Náchod	51,5	49,5	21,2	26,2	12,0	12,0	7,6	6,7	18,3	14,1	1,9	1,2	13,3	17,8
Nová Paka	57,3	56,3	18,8	19,6	8,1	10,7	10,3	7,0	5,9	4,9	0,0	0,0	24,5	34,7
Nové Město nad Metují	53,4	52,9	29,1	26,5	12,5	7,9	10,1	7,9	14,8	3,5	2,4	5,0	7,9	19,7
Nový Bydžov	55,6	53,3	14,7	21,6	6,5	9,9	11,6	9,0	3,7	0,0	7,1	6,1	25,1	29,7
Rychnov nad Kněžnou	53,9	51,8	11,3	14,2	9,0	7,2	12,2	11,0	15,5	12,6	1,9	0,7	27,1	28,3
Trutnov	47,2	46,7	23,6	28,9	12,4	10,7	11,8	10,6	5,5	4,6	0,7	0,8	14,4	19,0
Vrchlabí	54,7	53,9	18,6	19,7	6,7	8,4	8,9	6,1	8,9	7,7	1,5	0,7	19,1	34,0

1) Nezávislí kandidáti

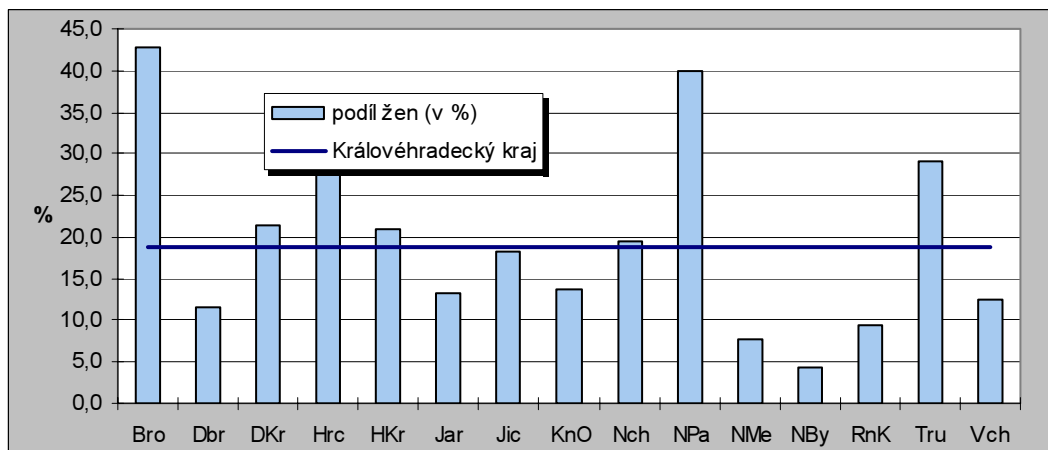
2) Sdružení nezávislých kandidátů

Při posledních komunálních volbách, které se konaly ve dnech 20. – 21. října 2006, byla v kraji ve srovnání s volbami ve dnech 1. – 2. listopadu 2002 nižší voličská účast o 0,66 procentního bodu a proti parlamentním volbám do PSP ČR je krajským průměrem 50,0 % o více než 16 procentních bodů nižší. V územním srovnání je typická nejvyšší volební účast ve správním obvodu Dobruška (60,7 %) a nejnižší pro SO ORP Jaroměř (44,96 %).

Rozložení politických sil v komunální politice je poněkud odlišné od politiky parlamentní. Významné zastoupení v obecních zastupitelstvech mají kromě tradičních politických stran nejrozličnější sdružení nezávislých kandidátů (SNK) a jednotliví nezávislí kandidáti (NK). V úhrnu všichni tito nezávislí obdrželi v roce 2006 v Královéhradeckém kraji téměř pětinu celkového počtu přidělených hlasů.

Vzájemným propojením registru kandidátů spravovaným ČSÚ a seznamu starostů získaných od oddělení vnitřní správy Krajského úřadu Hradec Králové byly získány údaje o zastoupení žen mezi starosty v kraji po komunálních volbách v roce 2006. Jestliže mezi kandidáty byly v kraji v roce 2006 ženy zastoupeny 29,5 % a mezi zvolenými zastupiteli 25,3 %, pak podíl žen starostek z celkového počtu 448 obcí činí 18,8 %.

Graf 19 Podíl žen na celkovém počtu zvolených starostů podle správních obvodů v roce 2006

V návaznosti na územně-správní reformu proběhly dne 12. 11. 2000 historicky první **volby do zastupitelstev krajů** České republiky. Vzhledem k poměrně krátké tradici se tyto volby vyznačují relativně nízkou účastí voličů, navíc s klesající tendencí. Těchto voleb se v kraji účastní průměrně třetina voličů. Při posledních volbách konaných ve dnech 5. – 6. 11. 2004, byla v kraji zaznamenána o 2,18 procentního bodu nižší voličská účast oproti předchozím volbám. Nejvyšší účast provázela správní obvody Hradec Králové, Nové Město nad Metují a Dobrušku.

Tab. 2.4.6.5. Volby do zastupitelstva Královéhradeckého kraje

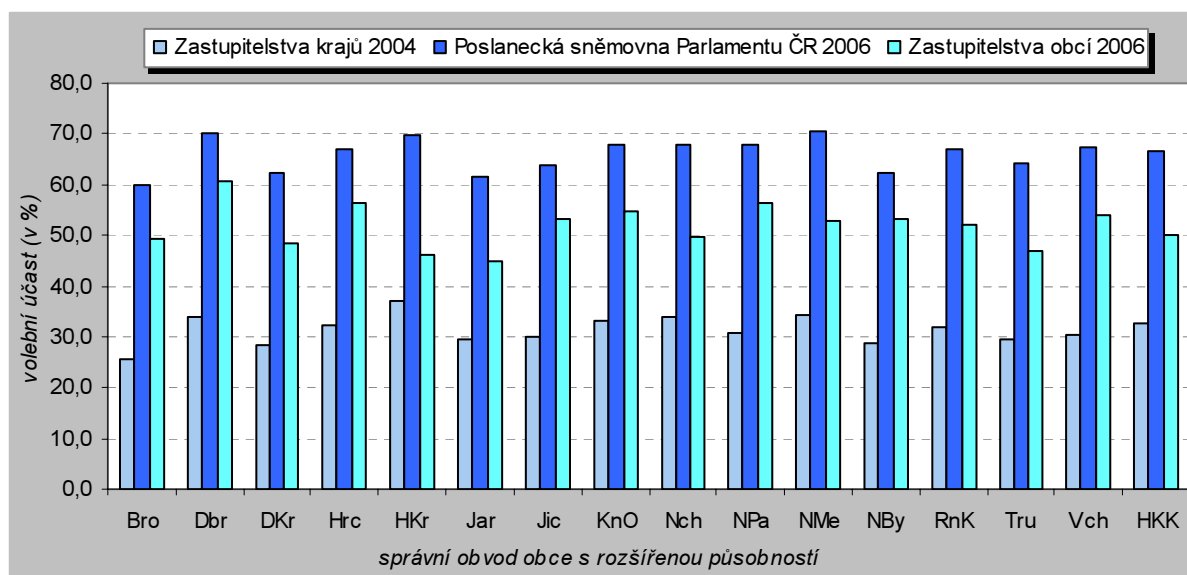
	Účast voličů (%)		Podíl hlasů pro vybrané volební strany z celkového počtu hlasů (%)							
			ODS		ČSSD		KSČM		KDU-ČSL ¹⁾	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Královéhradecký kraj	34,7	32,6	26,9	39,3	13,2	12,0	18,0	16,7	26,2	10,4
v tom správní obvody:										
Broumov	28,1	25,8	24,2	27,9	16,1	14,1	20,2	17,3	28,0	8,7
Dobruška	36,9	34,0	20,8	32,4	11,8	9,9	15,6	15,7	41,6	21,0
Dvůr Králové n. L.	29,5	28,4	28,6	39,6	14,1	13,7	19,8	17,8	23,4	6,6
Hořice	33,5	32,5	33,7	35,3	15,3	11,2	18,2	16,5	21,6	6,4
Hradec Králové	38,6	37,0	26,8	41,1	12,1	11,6	18,1	16,8	21,7	10,3
Jaroměř	28,8	29,7	24,8	35,9	16,2	14,0	18,8	18,0	25,9	6,9
Jičín	28,8	29,8	27,1	40,8	16,0	13,4	21,4	18,1	22,1	7,8
Kostelec nad Orlicí	37,6	33,2	21,3	37,7	9,9	9,9	27,5	25,1	22,4	7,8
Náchod	38,3	33,8	29,6	41,8	13,2	11,0	11,0	11,3	36,9	15,1
Nová Paka	30,8	30,9	31,0	45,9	11,9	12,5	19,4	16,3	27,8	10,5
Nové Město nad Metují	37,5	34,3	27,1	41,8	11,4	11,7	11,6	12,7	39,9	14,9
Nový Bydžov	31,9	28,9	28,4	30,1	14,0	13,5	21,8	18,3	19,1	10,4
Rychnov nad Kněžnou	34,2	31,8	23,1	34,5	12,7	11,8	17,9	17,6	35,5	11,0
Trutnov	33,1	29,4	28,2	41,4	14,7	13,7	19,3	18,0	21,0	6,7
Vrchlabí	33,6	30,5	25,6	38,7	13,0	10,1	16,6	14,6	27,8	10,9

¹⁾ v roce 2000 Čtyřkoalice (KDU-ČSL, ODA, DEU, US)

Z následujícího grafu je zřejmý výše popsaný **rozdílný zájem voličů o účast v různých typech voleb**. Při volbách do zastupitelstva Královéhradeckého kraje v roce 2004 dosáhla voličská účast jedné třetiny, u voleb

do zastupitelstev obcí v roce 2006 poloviny a u voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR více než dvou třetin zapsaných voličů.

Graf 20 Účast voličů ve volbách ve správních obvodech ORP podle typu voleb

Jednoznačný nárůst voličského zájmu ve všech správních obvodech se projevil pouze v případě voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (viz další graf). V největším rozsahu přitom klesla účast u voleb krajských zastupitelů, nejvíce ve správním obvodu Náchod a Kostelec nad Orlicí. Zvýšenou volební účast při těchto volbách zaznamenaly pouze SO ORP Jičín, Jaroměř a Nová Paka.

Graf 21 Změna účasti voličů ve volbách ve správních obvodech ORP podle typu voleb

